

ዳኞች፡- ዓሊ መሐመድ
ተክሊት ይመሰል
ቀነዓ ቂጣታ
ሰናይት አድነው
ጳውሎስ አርሺቦ

አመልካች.....አቶ ደንላ ገዳሙ -ቀርቦዋል

ተጠሪዎች.....1. አቶ ላይኩን ሙሉጌታ -ቀርቦዋል

- 2. ወ/ሮ አለምፀሐይ ወርቁ
 - 3. ወ/ሮ አይችል እጅጉ
 - 4. ወ/ሮ ትዕግስት እጅጉ
- } -የቀረበ የለም

መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለው ፍርድ ተሰጥቷል፡፡

ፍ ር ድ

ይህ የሰበር ጉዳይ የመኖሪያ ቤት ሽያጭ ውል ለማስፈጸም የቀረበ ክስን መነሻ ያደረገ ሲሆን፤ በምስራቅ ጎጃም ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት የአሁን አመልካች ጣልቃ ገብ፤ የአሁን 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ከሳሾች እና የአሁን 3ኛ እና 4ኛ ተጠሪዎች ተከሳሾች ሆኖ ሲከራከሩ እንደነበር መዝገቡ ያመለክታል፡፡ የሥር ከሳሾች ባቀረቡት ክስ 1ኛ ተከሳሽ ወ/ሮ አይችል እጅጉ በ2ኛ ተከሳሽ ወ/ሮ ትዕግስት እጅጉ በተሰጣት የወክልና ስልጣን መሰረት በብቸና ከተማ 01 ቀበሌ የሚገኘውን በ2ኛ ተከሳሽ ስም የሚታወቀውን የመኖሪያ ቤት ቁጥር 1326 ስለሸጠችልኝ ውሉ እንዲፈጸምልኝ ቤቱን ከነወጪው እንዲያስረክቡኝ በማለት ከሷል፡፡

ይህ በእንዲህ እንዳለ የሥር ጣልቃ ገብ አቶ ደንላ ገዳሙ ባቀረበው የጣልቃ ገብ አቤቱታ ጣልቃ ገብ እና 1ኛ ተከሳሽ ወ/ሮ ትዕግስት እጅጉ በባህል ጋብቻ ባልና ሚስት ሆነን ሲንጋባ በፈጸምነው የጋብቻ ውል ይህን መኖሪያ ቤት የጋራ ንብረታችን ያደረግን በመሆኑ እኔ ሳላወቅ ተከሳሾች ቤቱን ለከሳሾች ስለሸጡ ጣልቃ ገብቼ እንድከራከር በማለት አመልክቷል፡፡

የሥር ጣልቃ ገብ አቤቱታ ላይ የሥር ከሳሾች ባቀረቡት መልስ ከዚህ ቀደም ጣልቃ ገብ በዚህ ጉዳይ በወረዳው ፍ/ቤት አቤቱታ አቅርቦ በሁለት መዝገቦች በመ.ቁ.5444 እና 5520 ላይ ወድቅ የተደረገበት በመሆኑ ጣልቃ ለመግባት የቀረበው አቤቱታ ተቀባይነት የለውም በማለት ተከራክሯል፡፡

ከዚህ በኋላ ፍ/ቤቱ ጉዳዩን በመመርመር በሰጠው ብይን ጣልቃ ገብ ይህን መኖሪያ ቤት በተመለከተ ከዚህ ቀደም ሁለት ጊዜ አቤቱታ አቅርቦ በመ.ቁ.5520 እና 5444 ላይ አቤቱታው ወድቅ ያደረገ በመሆኑ አሁንም ጣልቃ ገብቼ ልክራክር በማለት ያቀረበው አቤቱታ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.5 መሰረት ተቀባይነት የለውም በማለት ወስኗል። የሥር ጣልቃ ገብ ይህን ወሳኔ በመቃወም ይግባኙን ለአማራ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት እና የሰበር አቤቱታውን ለአማራ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት ያቀረበ ሲሆን ፍ/ቤቶቹ የቀረበውን ቅሬታ ወድቅ በማድረግ የሥር ፍ/ቤት ብይን በማጽናት ወስኗል። የአሁን የሰበር አቤቱታ የቀረበው ይህን ወሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው።

የአሁን አመልካች በ28/08/2006 ዓ.ም የተጻፈ አምስት ገጽ አቤቱታ አቅርቧል። የአቤቱታውም ይዘት፡--የአሁን አመልካች እና 4ኛ ተጠሪ ጥር 21 ቀን 2000 ዓ.ም ባልና ሚስት ሆነን ስንጋባ ለክርክር ምክንያት የሆነውን ቤት በብቸና ከተማ 01 ቀበሌ የቤት ቁጥር 1326 የሆነውን የጋራ ንብረት ያደረግነውን እኔ ሳልሰማ እና ሳልፈቅድ 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ያለ አግባብ በብር 140,000 ገዛን በማለት ወል እንዲፈጸምላቸው 3ኛ እና 4ኛ ተጠሪዎችን በመክሰሳቸው ጣልቃ ለመግባት አቤቱታ አቅርቤአለሁ። የሥር ፍ/ቤቶች ግን አቤቱታውን መቀበል ሲገባቸው ከዚህ ቀደም የወረዳው ፍ/ቤት የማይንቀሳቀስ ንብረት በተመለከተ ከ100,000 ብር በላይ የሆነ ጉዳይ የመወሰን የሥራ ነገር ስልጣን የሰጥን በማለት በመ.ቁ.05444 እና 5520 የሰጠውን ብይን እንደመጨረሻ ወሳኔ በመቁጠር በአዲስ ስልጣን ላለው ከፍተኛ ፍ/ቤት ያቀረቡትን የጣልቃ ገብ አቤቱታ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.5 መሰረት ወድቅ ማድረጋቸው መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ እንዲሻርልኝ አመልካች በክርክሩ ጣልቃ ገብቼ እንደከራከር እንዲፈቀድልኝ በማለት አመልክቷል።

ይህ ችሎት ጉዳዩን በማየት ፣የወረዳው ፍ/ቤት ይህን የቤት ሽያጭ በተመለከተ የማየት ስልጣን የሰጥን ያለበት ሲሆን ጉዳዩ ስልጣን ላለው ለከፍተኛ ፍ/ቤት ሲቀርብ የአሁን አመልካች ጣልቃ ለመግባት ያቀረበው አቤቱታ ከዚህ ቀደም በወረዳው ፍ/ቤት ወድቅ ስለሆነ እንደገና የጣልቃ ገብ አቤቱታ ማቅረብ አትችልም የመባሉን አግባብነት ለመመርመር ሲባል አቤቱታው ያስቀርባል በማለት ተጠሪዎች መልስ እንዲያቀርቡ በታዘዘው መሰረት የአሁን 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በ18/10/2006 ዓ.ም የተጻፈ አምስት ገጽ መልስ እና 3ኛ ተጠሪ ሰኔ 17 ቀን 2006 ዓ.ም የተጻፈ አንድ ገጽ መልስ እና 4ኛ ተጠሪ በ18/10/2006 ዓ.ም የተጻፈ ሁለት ገጽ መልስ አቅርቧል። 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ያቀረቡት መልስ ይዘት ሲታይ የስር ፍ/ቤቶች የሰጡት ወሳኔ መሰረታዊ የሕግ ስህተት ያልተፈጸመበት በመሆኑ የቀረበው ቅሬታ ወድቅ ተደርጎ የሥር ፍ/ቤት እንዲጸናልን በቂ ኪሳራ እንዲወሰንልን በማለት ተከራክሯል። የአሁን 3ኛ ተጠሪ ያቀረበችው መልስ ይዘት ሲታይ በተሰጣት ወክልና መሰረት ቤቱን የሸጠች መሆኑን በመግለጽ በሐሰት ችግር እየፈጠረች ያለችው 4ኛ ተጠሪ እንደሆነች በመጥቀስ በሕግ አግባብ ወሳኔ ቢሰጥ የማትቃወም

መሆኖምን በመግለጽ ተከራክራለች። የአሁን 4ኛ ተጠሪ መልስ ይዘት ሲታይ የአመልካችን ቅሬታ በሚደግፍ መልኩ በዝርዝር ተከራክሯል። የአሁን አመልካች የሰበር አቤቱታውን በማጠናከር የመልስ መልስ አቅርቧል።

የጉዳይ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተመለከተው ሲሆን ይህ ችሎት የግራ ቀኛቸውን ክርክር ለሰበር አቤቱታ መነሻ ከሆነው ወሳኔ እና አግባብነት ካላቸው የሕግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናኘብ እንዲሁም አቤቱታው ያስቀርባል ሲባል ከተያዘው ጭብጥ አንጻር እንደሚከተለው መርምሮታል። ጉዳዩን እንደመረመርነው ለክርክር መነሻ የሆነው መኖሪያ ቤት የአሁን 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ከ3ኛ ተጠሪ ጋር በተደረገው የቤት ሽያጭ ውል በብር 140,000 /አንድ መቶ አርባ ሺህ/ ስለገዛን በውሉ መሰረት እንዲፈጸምላቸው ክስ በማቅረብ ዳኝነት የጠየቁ ሲሆን፣ የአሁን አመልካች ባቀረበው የጣልቃ ገብ ጥያቄ ይህ ቤት በጋብቻ ውል የጋራ ንብረት ስለሆነ ወደ ክርክሩ ገብቼ እንድከራከር እንዲፈቀድልኝ የሚል ነው። የሥር ፍ/ቤቶች ግን ጉዳዩን በማየት ከዚህ ቀደም አመልካች ይህን ቤት በተመለከተ አቤቱታ አቅርበው ወድቅ ስለሆነ አሁን ማቅረብ አይችልም በማለት መወሰናቸው የሥር ፍ/ቤቶች ወሳኔዎች ያመለክታል።

ነገር ግን የየእነማይ ወረዳ ፍ/ቤት የመ.ቁ.5444 እና 5520 የሆኑትን መዝገቦች የዘጋው ጉዳዩን ለማየት የሥር ነገር ስልጣን ስለሌለው እንደሆነ ከሥር ፍ/ቤቶች ወሳኔዎች መገንዘብ ይቻላል። የአሁን አመልካች አስቀድሞ ያቀረበው አቤቱታ በእነዚህ መዝገቦች ላይ በተሰጠው ትዕዛዝ ወድቅ የተደረገ መሆኑ ያከራከረ ጉዳይ አይደለም። የወረዳው ፍ/ቤት ይህን መኖሪያ ቤት በተመለከተ የቀረበውን ክርክር ለማየት የሥረ ነገር ስልጣን ስለሌለው መዝገቡን የዘጋ እንደሆነ ፍ/ቤቱ ዋናውን ክርክር እንዳላየ ስለሚቆጠር መዝገቡን ከመዘጋቱ በፊት የሰጠቸው ትዕዛዞች ምንም ዓይነት የአስገዳጅነት ውጤት የላቸውም። የወረዳው ፍ/ቤት መጀመሪያው ይህን ቤት በተመለከተ የቀረበለትን ክስ ተቀብሎ ትዕዛዝ ከመስጠቱ በፊት በሕጉ አግባብ ጉዳዩን አይቶ የመወሰን ስልጣን ያለው መሆን አለመሆኑን የክልሉ የፍ/ቤቶች መቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 169/2002 ዓ.ም መሰረት በማድረግ፣ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.9 /1/ እና 231 /1/ /ለ/ በሚደነግገው አግባብ ክስ ተቀባይነት የለውም በማለት መመለስ ይገባዉ ነበር። የወረዳው ፍ/ቤት ይህን ሳያደርግ የቀረበውን ክስ ተቀብሎ ከአከራከረ በኋላ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.244 /2፣ ሀ/ እና 245 /2/ መሰረት መዝገቡን ዘግቶ ተከራካሪዎቹን ያሰናበታቸው መሆኑን የሥር ፍ/ቤቶች ወሳኔዎች ያመለክታል። የወረዳው ፍ/ቤት በዚህ መሰረት ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለኝም በማለት መዝገቡን የዘጋ እንደሆነ ዋናውን ክርክር እንዳላየ ስለሚያስቆጥረው በመዝገቡ ላይ የሰጣቸው ማናቸውም ትዕዛዞች በማንኛውም ወገን ላይ ሕጋዊ የሆነ አስገዳጅነት ውጤት የላቸውም። የወረዳው ፍ/ቤት ጉዳዩን የማየት ስልጣን የለኝም በማለት መዝገቡን የዘጋ እንደሆነ፣ ይህ ደግሞ ክርክሩን እንደአዲስ ስልጣን ባለው ፍ/ቤት ከማቅረብ የሚከለክል ባለመሆኑ የወረዳው ፍ/ቤት የሰጣቸው ትዕዛዞች አዲስ በቀረበው ክርክር ላይ ውጤት ሊኖራቸው የሚችልበት የሕግ አግባብ የለም። የወረዳው ፍ/ቤት ጉዳዩን የማየት ስልጣን

የለኝም በማለት የወሰነ እስከሆነ ድረስ አስቀድሞ የሰጣቸው ትዕዛዞችን ሕጋዊ ወጤት ስለሌላቸው በይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት ማሻር አስፈላጊ አይደለም። የሥር ክፍተኛ ፍ/ቤት ክርክሩን እንደአዲስ የሚያይ በመሆኑ የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠውን ትዕዛዝ ታሳቢ በማድረግ የሚሰራበት አግባብ የለም። የወረዳው ፍ/ቤት የሰጠው ትዕዛዝ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.5 /1/ መሰረት ጉዳዩ ከዚህ ቀደም የመጨረሻ ፍርድ ወይም ወሳኔ አግኝቷል ሲባል ስለማይችል በዚህ ምክንያት የሥር ክፍተኛው ፍ/ቤት የአሁን አመልካች ያቀረበውን አቤቱታ ወድቅ ማድረግ የሕግ መሰረት የለውም። ሲጠቃለል የሥር ፍ/ቤቶች ከዚህ ቀደም የወረዳው ፍ/ቤት ይህን ቤት በተመለከተ ጉዳዩን ለማየት ስልጣን የለኝም በማለት መዝገቡን የዘጋ መሆኑን በመገንዘብ፣ የሥር ክፍተኛ ፍ/ቤት የቀረበው አዲስ ክርክር ሆኖ ሳለ የአመልካች ክርክሩ መብቱን ስለሚነካ ጣልቃ ገብቼ እንደከራከር እንዲፈቀድልኝ በማለት የቀረበውን አቤቱታ በመቀበል ወደ ክርክሩ ገብቶ እንዲከራከር ማድረግ ሲገባቸው፣ ከዚህ ቀደም የወረዳው ፍ/ቤት የአመልካችን አቤቱታ ወድቅ ስላደረገ ጣልቃ መግባት አይችልም በማለት የአመልካችን አቤቱታ ወድቅ በማድረግ የሰጡት ወሳኔዎች መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመባቸው በመሆኑ የሚከተለው ተወስኗል።

ወ ሳ ኔ

1. የምስራቅ ጎጃም ዞን ክፍተኛ ፍ/ቤት በመ.ቁ.108283 በ10/03/2005 ዓ.ም የሰጠው ብይን እና የአማራ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት በመ.ቁ.34629 በ03/03/2006 ዓ.ም የሰጠው ፍርድ እና ይህን ፍርድ በማጽናት የአማራ ክልል ጠቅላይ ፍ/ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመ.ቁ.35215 መጋቢት 15 ቀን 2006 ዓ.ም የሰጠው ትዕዛዝ መሰረታዊ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት ስለሆነ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.348 /1/ መሰረት ተሸሯል።
2. የምስራቅ ጎጃም ዞን ክፍተኛ ፍ/ቤት ይህን ጉዳይ በድጋሚ በማየት የአሁን አመልካች ያቀረበውን የጣልቃ ገብ አቤቱታ በመቀበል ግራ ቀኛቸው በጉዳዩን ላይ እንዲከራከሩ በማድረግ ጉዳዩን በማጣራት ተገቢ ነው ያለውን ወሳኔ እንዲሰጥበት የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ.341 /1/ መሰረት ተመልሶለታል።
3. የዚህ ወሳኔ ግልባጭ ለሥር ፍ/ቤቶች ይድረስ ብለናል።
4. ግራ ቀኛቸው በዚህ ችሎት የደረሰባቸውን ወጪና ኪሳራ የየራሳቸውን ይቻሉ።
5. በዚህ መዝገብ ሰኔ 18 ቀን 2006 ዓ.ም የተሰጠው የእግድ ትዕዛዝ በዚህ ወሳኔ ተነስቷል። ይጻፍ።

መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።